

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Viléken és Léván kézhez küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50 kr.
 Három hóra 1 frt 25 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Egyes számok 12 kr-ával kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK:

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyitótérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.

Velünk összekötöttesben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer,

vasárnap reggel.

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba: (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

Adakozások a lévai főgymnáziumra.

Legújabb adakoztak: Szabó Lajos gymn. I-oszt. tanuló lelkes buzdlítására: Szabó Rózsika 40 kr., Gutmann Irma 50 kr., Veisz Hedvig 50 kr., Reitmann Hermin 50 kr., Androvits Irma 30 kr., Taub Julia 30 kr., Jakubovits Berta 10 kr.

Összesen: 2 frt 60 kr.

Eddig kimutatott összeg: 25,097 frt 22 kr.

Legújabb összeg: 25,099 frt 82 kr.

Vizeink szabályozásához.

Mintegy négy évvel ezelőtt a Bars-megyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére megindult a mozgalom nálunk, mely a Pecz-, Podluzsány- Szikinceze patakok szabályozását és az ezekbe kártékonyan zúduló vadvizeknek lecsapolását, levezetését tűzte ki feladatul.

Ezen mozgalom kizűzött feladatát legelőször az érdekeltek körében s azoknak önálló eselekvése által kívánta megoldani: s a törvények rendelete értelmében egy vízszabályozó társaságot alkotni.

Tartattak is e részben különböző összejövetelek, tanácskozások gyűlésezték szébbnél szébb tervezetek, szónoklatok, határozatok, de miként a következés eddig mutatja a nélkül, hogy ezen mozgalom eddig bármiféle eredményt is felmutatni képes volna.

Az az, pardon! Van biz itt eredmény, csak hogy ez nem a szabályozásra megindult mozgalomnak, hanem az áldozatkészségnek s a sok hasztalan beszédet és szónoklatot kerülő eselekvésnek az eredménye.

A lévai uradalom, mely a szegét mindig fején találja a gyűlésezték és határozatok meddősége helyett munkához fogott s még a mozgalmat futó s hajhászó, de az áldozattól rettegő érdekeltek egyik gyűléstől a másikra

halasztják a teendőket és azt várják, hogy helyettök az áldozathozatalt a munkát mások hozzák meg: szabályozta a Pecz-patakok birtokának egész területén, s annak vizét felhasználja ipari s gazdasági céljaira.

Persze, hogy ez sokaknak nem tetszik, s nem tetszik pedig annyira, hogy most váltig az uradalmat kívánják okozni azon folytonosan megújuló bajokért, melyeket a vizek szabálytalansága szokott előidézni.

Pedig a bajok, csak akkor fognak elenyészni, ha ezen patakokat kellőleg szabályozzák.

A Bars-megyei Gazdasági Egyesület kérelmére s felterjesztésére a magyar királyi kormánytól kulturmérnökök küldettek ki annak idejében, kik az egész árvízterületet felvették s a nevezett patakok szabályozására észszerű terveket is készítettek, melyek az érdekeltek többször tartott gyűlésein bemutattattak s elfogadásra ajánlottak, melyeket azonban az érdekeltek — nem akarván ezeknek keresztülvitele a szükséges áldozatot meghozni, — nem fogadták el, mint egy bebizonyítási törekedvén a költő által rajzolt Pató Pálnak mondását: — de ez nem az ő hibája, ő magyarnak születik, s hazájában ősi jelszó: „ejh, rá érünk arra még.“

Hanem mi bizony nagyon kíváncsiak vagyunk arra, hogy meddig fog még ezen „rá érünk“ tartani.

Igaz, hogy Barsvármegye törvényhatósági bizottsága látván, hogy az érdekeltek a patakok szabályozása körül semmire sem mehetnek, kezébe vette maga az ügyet, s a magyar királyi kormányhoz felterjesztést tett a végett, hogy a belvizek levezetésére szük egész társulatnak hivatalból való megalakítását engedélyezze; hanem az érintett patakok szabályozása, még mindegyre in statu quo áll; azon kívül hogy a kulturmérnökség részéről az

ügyiratok átvették s az ármentesítő terület egyes birtokosai némű részben felvették, pedig innen-onnan ismét egy év a mulandóság ölébe tért, minők folytán a vadvizek vadul s háborítatlanul borítják mezőinket.

Vadul, de nem háborítatlanul, sőt a mint alkalmunk volt a szép téli fagyos napokban láthatni még hasznal is kínálkoznak.

Először, mert oly jégpályát nyújtottak, hogy e sport kedvelőknek a koresolyázás élvezetét biztosították.

Másodszor a jégvermeket pedig kiváló jó minőségű jéggel engedték megtölteni igen mérsékelt áron.

S ha már most tekintetbe vesszük, hogy a földterményeinek napjainkban semmi, vagy igen kevés kelete van, a jég pedig oly becses, szinte gondolkodóba kell esnünk: nem volna e jobb a vadvizeknek dédelgetése által: mezőgazdaságunknak ily módon s uton lendületet adni.

Bizony, bizony, ha azon esiga eljárást tekintjük, melylyel vizeink szabályozása halad, a gondolkodás ezen excentricitását nem vehetni rossz néven.

Na, de bizunk még a jövőben s éber figyelemmel kísérjük!

A gyapot történetéhez.

— Hannsz István. —
 (Folytatás).

Igaz ugyan, hogy fonállá Európában a XVII. század végén kezdtek sodorni a gyapotot, de csupán kézzel; hogy azonban e termék az emberiség közkinésé lehessen, a szövőgépek köszönhető, melynek feltalálásához első lökést az 1733-ik év adott, midőn Birminghamban Wyalt nyújtó hengert kezdett alkalmazni, mely találmányt Arkwright 1767-ben már tökélyesítve foglalt be sodrógépebe; ezt 1775-ben gyara és toló és feszítővel bővíté és szabadalmát, melyet gépeinek kizárólagos használatára 1769-ben nyert, 1775-ben 10 évre hosszabbít-

kezéséről pár hét előtt tettem jelentést) ha a zord északról a gondviselés egy colossust nem küld a saktábla-kabátu Frigyes báró segélyére, minek folytán a ribillió eloszlott, mint a bugyborék. A dolog abból áll: Phaenomenális hangu vendégprimadonnánkat, Turolla Emmát, egy régi keleti szerrődése — melynek létezéséről a közönség mitsem tudott — e hónapra Rómába szölytötte és a csalogány eltrillázva nekünk (ad notam Elszögödtem Tarnóczára bojtárnak) azt, hogy: „Elszörzödtem februárra Rómába,“ Itália fénydús ege alá röpült. Podmaniczky monokliján keresztül nyomban észrevette, hogy a zártszékárendási kedélyek nagyon is elvannak keseredve, és nem késett táviratilag két heti vendégségre hozzánk szerződöttni Sz.-Pétervárról Wilmét, a colossalis hangnak colossalis tulajdonosnójét . . . és . . . Európa csendes, újra csendes . . .

A nemzeti színházban premiere volt a minap. Bereziknek „Protekezió“ című vigjátéka került színpadra, mely ha nem is aratótt zajos sikert, de egész este kellemes derült hangulatban tudta tartani a közönséget. Egyes alakjai megkapóan jellemzettek, mint Mócsing Fábian irodatiszt, ki szüntelenül a társadalom rothadtsága ellen menydörög, magát „antik rómainak“ mondja — míg álezája lehullván, egy modern gazembert látunk benne. A léha, üresfejű Lehotay, ki minden hivatalból kibukván, végre . . . honatyus lesz egy olesó keletben. A pompás ötletekben, érdekes fordulatokban bővelkedő darabot, művészeink játéka repertoire darabba tette.

tatta meg. Ezen ember kezdetben 2 krajczárért borotválgatott egy pinczeszobában, később a géptan tanulására adta magát és örökmozgó (mobile perpetuum) létesítésén törte fejét. Cay nevű órász gyakorlatibb irányban terelvély figyelmet, segített neki a gyapotfonógép összeállításánál, melynek értékesítését Smalley, Dale és Strult bankárok pénze tette neki lehetővé, kik az ő vezetése alatt Nottingham-ben gyárat nyitottak. Arkwright 1786-ban az ipar körül szerzett érdemei méltánylásául nemesi rangot nyert és midőn 1792-ben meghalt, 5 millió frtnál több vagyona volt.

1767 körül találta föl Hargreave Jakab vagyontalan takács a tulajdonképi szövőgépet és azt leánya nevére Jenny-nek nevezte, de ennek a kasszony nevű gépnek később Crompton Sámuel, miután Wyalt nyújtóhengerével kibővítette, elég udvariatlanul mule (öszvér) nevet adott. E találmányokat 1804-ben Radcliff gép szövőszéke tetőzte be, mely a gyapot iparnak olyan lendületet adott, hogy a len és gyapjú szövöttek ára tetemesen megesökkent. A gépek feltalálása előtt (körülbelül 1760-ban) Angliában 40 ezer, most a gőzgépek alkalmazása daczára 1½ millió ember foglalkozik a nyers gyapot főlgyártásával. Nem ismerünk az ipar terén ily rövid idő alatt ekkora mérvű emelkedést. Ha Anglia gépei valamely oknál fogva egyszerre tökre jutnának, 91 millió ember keze volna képes csak ama gyártmány mennyiségét előteremteni, melyet ma Albion egy-maga bocsát forgalomba. Elfoglalná e munka Belgium, Franciaország, Svajcz, az appennini és pyrenaei félszigetek összes lakosságát.

A gépek tökélyesedésével annyira emelkedett a sodrott fonál finomsága, hogy ma egy kilogramm gyapot 445 mf. hosszúságú szállá vonható, — úgy hogy ha valaki Lipescből e fonál gombolyítása mellett Konstantinápolyba menne, megakaszthatná azt a serail kapujánál és még nem fogyna ki kezéből a visszamenetnél Lipescig; vagyis a gyalogposta naponként 3 mf. út mellett 3½ hó alatt nem érné végét. Ugyan mit

A várszínháznak nagyon jó dolga lehet mostanában. Már nemcsak ezres bankóval (3 felvonásban) de egy millióval is (4 felvonásban) csábítgatja a közönséget. De kell is annak hitegetés, csábítgatás olyankor, mikor a mi aranyos Blahánék a bülbül madzsarla, (ahogy annak idején a szofták nevezték) csatogtatja varázshatnu hangját. A „tücsök“-ben lépett föl a napokban, és nincs az az isteni fülemüle — panasz, melyért e prücsök-csirpelést odadtuk volna.

Hogy azonban fővárosszerre tette „helyszini szemlém“ valamiképp csorba ne maradjon, még a Buda-Mohács-Nándornál elfutó vén Dunát is bele kell vonom tudósításomba. Ott folydogál közvetlenül a tözsdéépület előtt, melynek kupoláján a szárnyaslábu Merkur táncolja féllábon a kalamajkát. A börszánereket — úgy látszik — nem igen szenvedheti, mert mikor ök, a la baisse, élik a világukat; ő a la hausse kidagad medréből — és viszont! . . . Most ugy megesappant, úgy megfogyott, hogy azok a bizonyos hirhedt „legőregebb emberek“ is hiában erőltetik memóriájukat, a Dunának ily alacsony vizállására nem emlékeznek. E körülménynek meg van az a jó oldala, hogy ez apadás az öngyilkosok számát is megapasztotta. A legkétségbeesettebb existenzia sem mer belefördülni sekély vizébe — attól való féltében, hogy tudóvszt kap a hideg lábfürdőtől!

Ligeti Jenő.

TÁRCZA.

Fővárosi Tárcza.

Ha a jámbor honpolgár végig sétál ma a bécsi és váci utcán, s látja feje fölött libegni-lobogni a sok zászlót, önkéntelenül így kiált föl lelke ártatlanságában: „Ejnye, hát még sincs vége azoknak az izgalmas választásoknak? Ugyan miféle pótválasztás esik meg már megint? . . . Lássuk csak, ki a vivát?“ Azzal fölpsilant az illető jámbor purger azokra a hatalmas lepedőkre és váratlan örömeire nem azt kell olvasnia, hogy teszem azt: „Éljen szeretett képviselőjelölőnk Lachkrampf Luczián,“ oh nem, hanem lát a helyett egy szárnyas kerekét, mely fölött aranyos betűkkel pompázik e két szó: Vasúti bál, (ez utóbbin kétségkívül a Patikárius bandája tesz ki majd magáért) szóval: bál, bál, a merre csak a szem tekint, bál!

Pedig bizony érzékeny veszteség érte ezuttal a tánczó fővárosiakat, jobban mondva, a fővárosi tánczókat. Meghalt Rácz Pál, nagymestere a farsangi esárdásoknak, a bál „talpalávalóknak“ (ez az egyedüli „alávaló“, melylyel nem állunk rokonszenvezni). Bizony, Pál bácsi árván hagyta barna zászlóalját! . . . Kidőlt a 72 esztendő száz fa, mely abból a másik száraz fából“ olyan láthatatlan tüzet tudott kicsiholni, aminek föllobogó lángja egyenesen szívünkbe esapott! . . . Az öreg nem is sejté, hogy elhalálozása milyen zavarnak

lesz szülőanyja — Bukovayéknál, minő jogi kérdés fölvetésére ad majd alkalmat. — „A Rácz Pál hegedűje, sallájrom, veszett volna az erdőbe, sallájrom . . . ha erdőbe veszett volna . . . belőlem lump nem lett volna, sallájrom . . .“ Ezt a nó-tát sirta mindig a cigány hegedűje, ezt kurjongatták utána a jogászygercek. Olyan jól is esett szegény fiuknak, mindamyszor mikor valami „lumpolási ténykedést“ vittek véghez, megnyugtathatni magukat, hogy hiszen ök voltaképen nem is tehetnek róla . . . olyan jól esett a néha-néha felmor-duló lelkiösmeret — mint dajka a rivó eseesemőt — dallal elesíthetni, nótván imígyen: „ha erdőbe veszett volna . . . belőlem lump nem lett volna . . .“ Azon török hát fejüket a jurátusok, hogy már most melyik primásnak a hegedűjét érdemesítsék erre a megtisztelő ráfogásra . . . A nagyidai cigányok nagy dalnokának temetése óta nem kísért még koporsót oly rengeteg tömeg, mint most e vén cigányét. Sirtak, rittak utközben a sirkert felé, a Berkesék „szerszámjai“, mikor rákédztek bucsúztatóul a Pál bácsi kedvenc nótáira a „lehullott a rezgő nyárfá“ és a „cserebogár“ dallamaira, amiket ő olyan szívfe-csarában tudott játszani? . . . Szent Dávid bizonyára három tagu küldöttséget menesztett az öreg fogadtatására a menyország kapualjába: Csermákot, Biharit és Boka Károlyt . . . Az öreg méltó rá, hogy nevét e nagyoké mellett emlegessék.

Az opera bérlei között most csakugyan kitért volna a forrongás, (melynek kelet-

Csitári Germanecz Károly †

kir. tanácsos, Barsvármegye tanfelügyelője f. hó 1-én 58 éves korában elhunyt. A boldogult munkás élete váratlanul egy pillanat alatt szakadt meg; távol övétől, Esztergom vizivárosti templomában buzdító buzgó imádság között érte őt a halál. — A primáshoz audenciára ment, hogy unokaöcsét, Belát, mint végzett gazdasági kegyeibe ajánlja. Ezt megelőzőleg a primás palotája mellett lévő templomba ment, hol mise alatt, székében ülve, összecsett; a zuhanásra többen odasiettek s az élettelennek látszó alakot a közelben levő halottas kamrába szállítván, az ajtóat rázárták. A községi bíró rendelkezése, mintegy félóra múlva jelent meg dr. Aldori Mór körorvos, de az már — fájdalom — a halált konstataálhatta. Innét a katonai, majd a városi kórházba szállították, honnét f. hó 3-án d. u. 3 órakor a városi sírkertbe kísérték örök nyugalomra. — Temetésnél a megyét Szászky István, és Znamenák Sándor képviselték, kik a közigazgatási bizottság s az armaróthi felső leányiskola nevében díszes koszorút helyeztek a derék férfiú s páratlan jószívű ember ravatalára. — A megrendült család gyászjelentése így szól: „Werner Alojzia, továbbá Germanecz Teréz férjezett Farkas Gézáné, Germanecz Pál, Germanecz Anna férjezett Cserenyey Imréné, Farkas Géza és Cserenyey Imre mélyen szomorodott szívvel jelentik egy saját valamint többi rokonaik nevében is feledhetlen szeretett férje, illetve apjuk s apóruk csitári Germanecz Károly urnak, kir. tanácsosnak, barsvármegyei kir. tanfelügyelőnek s a Kisfaludy-társaság külső tagjának, folyó 1885. évi február hó 1-ső napján Esztergomban, életének 58. évében, szélhűtésben bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hiült tetemei f. hó 3-án d. u. 3 órakor fognak az itteni kir. városi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő sz. mise-áldozat f. hó 3-án reggeli 9 órakor fog a szent-ferenczrendiek templomában a Mindenhatóknak bemutatatni. Esztergom, 1885. évi febr. hó 2-án. Aldás és béke lengjenek porai fölött!”

Számord János †

kegyesrendi áldozár s házi lelkiatya Léván január hó 31-én munkás életének 74-ik évében szívizéledés folytán elhunyt. — A boldogult 50 évet töltött el az ifjuság nevelésének terhes munkájában s ez évben ünnepelte volna meg áldozarságának félszázados jubileumát. Megyénk fia volt, Csiffáron született 1811-ik év május hó 12-én. Iskoláit Esztergomban végezte, honnét 1831-ben szept. 20-án lépett a kegyestanítórendbe. 1835-ik év augusztus hó 5-én szenteltetett pappá. Mint gymtanár, működött Podolinban, Kis-Szebenben, Selmezbányán, Nyitrán, Kolozsvárott, Pozsony-szt.-Györgyön, Vácztól —; mint igazgató és házifőnök Nagy-Beeskereken. — Körünkben, a lévai gymnáziumnál három ízben működött, mindég szivesen tért vissza hozzánk, itthon érezte magát körünkben, hol egy egész generáció hordozta szívében a derék tanár emlékezetét. — Temetése f. hó 2-án impozáns néptömeg részvéte mellett ment végbe, közel háromezer ember rótta le kegyeletét e munkás élet iránt, ki nek minden pillanata az emberiség boldogítására s Isten dicsőségére vala szentelve. — Aldás és béke lengjen hamvai felett!

— **A hadsereg és honvédség** löszükségletének mozgósítás esetében fedezéséről

tása és bizonyos történelmi multtal bíró magyar családok fennmaradása az ország-nak érdekében áll és ha a fidei commissumok közgazdasági tekintetben némi hátránnyal is járnak, azt bőven ellensúlyozza azon politikai előny, melyet a jelenben s még inkább talán a jövőben ez intézkedés biztosít.

Nem is biztosítja a magyar gazda közönséget a szomszéd jóakarata, hiszen Moller a nemzeti bank igazgatója a febr. 3-iki bankgyűlésen beterjesztett jelentéséből láthatjuk, hogy ott „a súlyos körülmények különös óvatosságot rónak a bankra — s ovatos hatznel a hitelek lassankénti korlátozására kátnak“, most midőn a magyar gazdaságunknak olesó, gyors s előnyös hiteltelre volna szüksége: az osztr. magy. banknak ezen szükségünkben segítségünkre legyen. Neki ez hatalmában is állott volna. Es a bank azon kezd, hogy összébb huzza a pénzes zsák száját épen akkor, midőn ki kellene azt nyitni.

No de jobb is; még ebben az anarchista világban beletalálunk nagyon markolni a szomszéd tarisznyájába, hogy annál gyorsabban meneküljünk a deficiztől, mely az 1885-évre 11.883,763 frttal nehezedik reánk.

Tehernek ugyan ez is elég teher, főként nálunk, a hol népevelési czelokra a miniszter ígérete daczára sem képes, 30—40,000 frtot kiperésni a pénzügy miniszter zsebéből.

De még sem eserelnénk fel nyugalmunkat Orosz s Poroszországgal, hol az anarchisták s nihilisták üzelméi miatt a társadalmi rend felragasztásától lehet tartani; ennek tulajdonitandó e két állam között létrejött egyezmény, melynek alapján, ezenül „nemesak a közönséges, hanem a politikai bűnösöket, sőt még politikai vétséggel gyanúsítottakat“ is kölesőnösen kiszolgáltatják egymának. Mondják, hogy ezen, Európában immár nagyon is elhatalmasodott s veszedélyessé vált fejtelenség erőlyes megfékezése még a multkori „császár-találkozó“-n lett megállapítva s így Magyarországon ugy, mint Ausztriában is valószínűleg elfogadtatnak. — Bizonyára Anglia sem késik hozzá csatlakozni ezen egyezményhez a Lombonban elkövetett borzasztó dinamit-merényletek után; melyek folytán London s az emberiség művelődésének sok ezredéves emlékei a Britisch Muzeum milliőkat képviselő épületével, nemkülönben az országgyűlés épületei is nagymérvű rongálást szenvedtek.

Kormányunk ugyan nem akarja az ördögöt a falra festeni, mert meg van győződve, hogy a mi értelmes magyar népünk — a svajczakkal hasonlóan — nem rokonszenvez az anarchista törekvésekkel, s így elengedőnek véli egyedül a robbanó anyagok gyártására nyujtani be törvényjavaslatot.

Mert: „a köből épülnél erősebb bástyája, egy nép szeretete“; ebben sarkallik a királyok hatalma, ez képezi a békés fejlődés posztulátumát; ezt hangsúlyozta a „Nemzeti Kaszinó“-nak a napokban tartott Szechenyi lakomáján az önök egyik derék képviselője, gróf Keglevich István, ki pohár-köszöntőjében megragadó ékesszólással buzdítja főuraínkat; hogy: „válvette a fejlődő közeposztálylyal és néppel“ hasonló összes erejével a haza kulturális fejlődésére, annak felvirulására!

Fővárosi levelező.

ták aláírni a director úr ivét, melyre a társaság caligraphusa szép nagy betűkkel oda rajzolta, hogy „Aláírású iv, azok számára, kik 10 előadásra kibérelnek egy zártszékét 4 o. é. forintért.“ Csak egyedül Széles Áronnál talált meleg fogadtatásra Thália főpapja.

— Van szerencsém tisztelegni önnél tisztelt Uram! szolt, amint belépett hozzá. Leginkább az a vágy vezérelt bennünket, a művészet lelkes, de szegény papjait ez elrejtett paradicsomi zugba, hogy hazánk leendő csillagának fényétől lelkesültséget nyerhesünk, hogy...

— Ah, értem édes Láneci; értem hielző czélnatát, bár nem értem...

— Hogy miképen van nekünk tudomásunk önről, a mind nagyobb hirre jutó költőről, Petőfink genialis utódjáról? Nemde, ezt akarja ön mondani, tisztelt hazafi? Oh igen! Az ön híre nagy miközöttünk, művészek között. Már a mult nyáron szó volt róla, hogy az „Írók és Művészek társaságába“ rendes tagul felvétessék. Egy hajszálon mult csak. Azon, hogy személyesen nem ismerték. Most, ha mi Pestre megyünk, annyi szépet és jót beszélhetünk önről kitünő férfiú, hogy megválasztatása bizonyos.

Az ilyenformán megindult társalgás nagy hévvel folyt aztán közöttük egész délig. Tárgyuk az irodalom és művészet volt s Láneci úr igen értett hozzá, hogy miképen kell legyezgetni Áron barátunk hiúságát. Látogatása előtt tudniillik kimerítő értesülést szerzett Szamosteleg e nevezetességéről

A német birodalom területén mintegy 200 gyár 2 millió orsóval dolgozott, de ezeknek nagyobbik fele Chemnitz vidékére Szászországban esik, Poroszországra ellenben alig 200 ezer orsó. Az osztrák s magyar birodalom, mely 1860-ban 40 millió kilogr. gyapotot rendelt meg, nem sokkal áll e tekintetben a vámszövetésnél hátrább, de mind amellet szöveteihez évenként még ¼ millió kilogr. sodrott gyapotszálat is szokott venni Angliától, hol még mindig utóérhetlenek a fonál készítésben és mely oknál fogva Nagy-Britannia még mindig irányadó a gyapotárak meghatározásában. Erre nézve a fővársárhely Manchester, a behozatalnak utja birodalmunkba Hamburg. Az orsók száma 1 ½ milliót meghalad, a behozott nyers gyapot 34 ½ millió, a fonál pedig 24 millió frtot képviselt. Sajnos, hogy ez ipartevékenységben hazánk esekély részt vesz, mert a gyári munkának 45 % a Csehországra, 30 % Alsó-Ausztriára, 11 % Vorarlbergre esik. Mi jut ezen fölül nekünk? Pedig éghajlatunk szeszélyes volta mellett hasznos lenne számunkra olyan keresetág, mely ennek önkényétől függetlenebb, mint a talajgazdálkodás.

Franciaország évenként 42 ½ millió kilogr. gyapotot gyárt föl, a kis Belgium 17 ½ milliót, China 15-öt, Zürich kanton 2 ½ milliót, a többi föl nem sorolt államok együttesen alig 5 millió kilogrammot. Sőt az ily prózai dolgokkal nem örömet foglalkozó Olaszország, a művészet és ábrándok hazája sem maradhatott menten e gyapotlástól; Turimban ugyanis 1864-ben e czikkből kiállítás rendezett. Európa jelenleg Nagy-Britannia vezérlete alatt ott áll, hogy udvari szabója és szállítója, divatárusa az egész földgömb népeinek, elárasztja Indiát, hol a gyapotszövés született, mert nincsenek ott Water, Jenny és Mule gépek. Ez óriási terjeszkedés daczára oda terelték a gépek a gyapotárakat, hogy amely szövetek hajdan a selyemmel versenyeztek értékben, ma 40 év előtti árkeletőknek 1/10-ére szálltak alá.

Budapest, febr. 5. 1885.

Végre elhangzottak a költségvetési viták. Az újabb parlamenti életben ritkán hallottunk a fiatalabb nemzedék soraitól egy-egy, reményre keltőbb beszédet, mint e viták folyama alatt; alapos készülségük, higgadt, akaraterélyt tanúsító konzekveneciájok azon meggyőződést éreleték meg bennem, hogy egy-egy gyöngyszem akad a fiatal gárdában is, mely ma-holnap hivatva lesz a ritkuló sor hézakjait betölteni.

Az egész vita folyama alatt merültek ugyan fel egyes párt béklyóiba nyügözött, alant röpködő gondolatok is, sőt impraktus nézetek s czelező dialektikák is mulattatták a t. házat. A miniszterek resortjuk egyes tételeinek védelmére szoritkoztak s egyedül Pauler igazságügyi miniszter keltett kiválóbb figyelmet a hitbizomány védelmében tartott magvas beszéde által, melyben azon meggyőződésének adott kifejezést, — hogy a földbirtokos osztálynak megállapí-

mefényéről hiában tudakozódnak tőle. A hozzá intézett kérdésekre csak annyit tud felelni, hogy „nagyszerű!“ — hanem ezt aztán cselekszi olyan eragadtatással, hogy aki ebből nem tud világos képet alkotni magának a főváros szépségeiről, annak a képzelődése — hogy Áron barátom kedvencez szójáráásával éljek: — „ott sántikal e nyomorult földgolyóbis rögein.“

Áron úr — tudniillik — költő is egyébb jeles tulajdonai mellett. Még pedig Isten kegyelméből költő. Emészti lelkét az a felgyúlt „isteni szikra“ s hogy világra szóló versei mind ez ideig nem jelentek meg, ő maga onnan magyarázza, hogy egyhangú életében nincs semmi, ami izgatná.

— Majd ha egyszer megcsapja lelkeim húrjait a keserű csalódás, vagy a sors harag sujtó hurja: elbűvölő accordokban zengem el mindazt a fájdalmat, a mely most, mint egy vad chaos, harsog kebelemben.

Addig is azonban, — míg a keserű csalódás sujtó karja megcsapná lelke húrjait, a kebelében harsogó vad chaosból elő-elő szed egy csendes igényű zöngeményt „Ambur bátyám névnapijára“, „Erzsike Nagysám menyegzőjére“ s ilyen formán csak kinjain könnyit, hanem időnként emlékezteti ismerőseit az ő poeta voltára.

Nagy esemény volt e nyáron Szamosteleg városában egy színész társaság szokatlan megjelenése. Mikor Láneci director úr sorba járta a város notabilitásait, ezek annyira meg voltak hatva, hogy nem tud-

szólta ehez Ariadne? Angolhon gépei ma 20 millió orsót mozgatnak, ezek Arago szerint egy év alatt 51-szer oly hosszó fonalat képesek sodorni, mint a napnak földünköt való távolsága. Középszámításal 20 ½ millió mf. ez, mely számról némi fogalmat úgy alkothatunk, ha meggondoljuk, hogy óránkénti 5 mf. sebesség mellett egy gözmozdonynak éjjel-nappal menve 471 év, 8 hó kellene, míg a Napot elérné. E hosszúságnak 51-szerese 1045 millió mf. volna. Owen Richard a londoni gyárosok gyűlésén azt mondá, hogy ma a gépek segélyével 20 ezer munkás annyit szö, a mennyinek elkészítéséhez 40 év előtt 2 millió ember kellett volna.

Nagy Britannia nevezhető ma gyapotipar szempontjából a világ első államának hol a Times szerént 2 millió laptát (egy laptá 225 klogr.) halad meg évenként a fölgyártott mennyiség és utána 4 millió ember nyeri kenyérét. 1860-ig 7 ½ millió font sterling értékű gyapotfonalat szolgáltatott kivitelre, fehér és tarka szövetet 26 millió font sterling értékig, együttvéve 345 millió frt értékig. Már ezelőtt 27 évvel 12 millió orsó pergett leginkább Glasgow és Manchesterben, mely utóbbi helyt 100 nagy gyárnak évi készítménye 700—800 millió frtra rug rendesen. Csak Manchester 1871-ben 21,683 gyapotgyári munkást, 1448 barchent készítő, 838 calico nyomdászt, 402 színezőt számlált, holott e város lakossága a gyapotipar megszülemlése idejében alig 20 ezer lélekből állt.

A nyers gyapot bevitale következőkép emelkedett Nagy-Britanniában: 1705-ben ½ millió kilogramm, 1765-ben 1 ½ millió, 1780-ban 3 ½ millió, 1800 körül 28 millió 1858-ban meg már 280 millió kellett, hogy a fölszaporodott gyárak foglalkozást jelenjen, — és ma Nagy-Britannia az összes európai gyapotgyártmánynak 66 %-kát egymaga állítja ki. Gyapotszállítással évről-évre 2000 hajó foglalkozik, melyek egyenkint átlag 180 teher (egy teher 2000 kilogr.) fölvételére képesek. A kivitt pamutárúk 1856-ban 365 millió frt értéket képviseltek. Ki számíthatja ki a rengeteg tőkét, mely emyi hajóban, gyapotban, gyárak, raktárak és gépekben elhelyezve gyümölcsözik? Ilyen forgalom előidézésére csak is a hajók, tőkepénz, készén, gépek és a szorgalom hazája képes! Ezután az északamerikai államegyesület következik, hol némely gyárak berendezése ma már egészen óriási. 1803-ban alig volt még 4 gyapotfonójok, 1841-ben már 1241-et számítottak 1814-ben 20 ezer kilogr. gyapotot dolgoztak föl, 1841-ben kétannyit, ugy hogy a kivitel értéke, mely 1826-ban 5 ½ millió dollárt tett, 1841-ben 18 millióra, 1878-ban 185-re emelkedett. Texasból 1833-ban 40 ezer, 1838-ban 100 ezer gyapotgöngyöt vittek ki. Rhode-Island államban a Spragne testvéreknek van gyárak, melyben 250 ezer orsó évenként 20 ezer laptá gyapotot gyárt föl.

Mi a dal?!

- A dal a szív története. — Zengi azt, mi vele történt. — És a multnak romja felett, Nyujt feléd egy boldog reményt. —
- A dal vigasz bánatodban. Szelid békét, nyugalmat át. — Minden édes szava nyomán, Teljesül egy remény, és vágy. —
- A dal szívet gyógybalzsama. Csalódás ha sebet vágott, Gyógyult sebek helyén terem Uj szerelmet, boldogságot. —
- A dal édes virág illat, A költőnek élte, vágya; S ebben van a szegény szívnek Minden földi boldogsága. —

v. n.

Széles Áron esete.

— Irta: Révész Lajos. —

Szamosteleg igen messze, valahol Erdélynek egyik elrejtett zugában fekszik. Meglehető népes városka ugyan, s elég élénk benne az emberek forgalma, hanem annyira távol van a nagyvilágtól, hogy valóságos eseménynek tekintik lakosai, ha 3—4 évben egyszer idegen vetődik közéjük. Legnagyobb nevezetessége és büszkesége a városkának Széles Áron. Nemcsak azért, mert áldott jó lélek és gazdag, nőtlen fiatal ember, — hanem főképen, mert Pestet is látta már kétszer. Az igaz, hogy az ország sze-

a „Zöld koszorú“ vendéglősétől. — Estére az egész társaságot magához invitálta Áron úr vacsorára.]

Különben az egész társaság Láneci directorból, feleségéből, a fő tragicából és Farkas Mariskából, a prima naivából állott. Ezek jöttek előre a bérletet és a szinpadot rendbehozni. A társaság többi tagja pár nap múlva volt megérkezendő.

Széles Áron kényelmes lakása fényesen kivilágítva várta a vendégeket. Áron úr izgatottan sétált fel s le a termekben; örökösen prima naiva járt eszében. Ah! milyen lehet ő?! Ha csak megközelíti is azt a képet, amelyet Láneci festett róla, akkor igéző bájoló teremtés. — Megkísérlett egy pár hős szerelmes mozdulatot a tükör előtt, — néhány variációban világmegvető mosolyt röppentett át arcán s megint csak folytatta sétáját miközben szöke bajuszkáját simitgatta.

Ah, végre jönnek; nyílik az ajtó, — itt vannak. Elöl a directorné büszke alakja leng, mellette a sugár termetű prima naiva, mögöttük pedig a virgoncz Láneci úr lép a terembe. A bemutatás alkalmával Láneciné olyan szertartásos bókka hajolt meg Széles Áron úr előtt, hogy ez már-már azt hitte, miszerint menten leül előtte a delnő. Hanem mi volt ez a prima naiva bókához képest! Nem hajolt ez meg oly fenséges méltósággal, szeméi nem szórtak oly vészes villámokat; hanem ha látták volna hölgyeim és uraim azt a szerény megjelenést, azt a

szóló 1873. XX. t. cz. alapján Barsmegyében alakított lovatási bizottság tagjai 1885. évre a 36-ik (polgári) 112. (katonai) számú bizottságnál — állítási és fizetési hely: Aranyos-Maróth; működik a mozgósítás 7. 8. és 9. napján. — Elnök: Klobusiczky János; becslők: Conlegner József, báró Pittel Gyula, Vass Lipót; állatorvos: Würner János. A 37-ik (polgári), 112. (katonai) számú bizottságnál — állítási és fizetési hely: Léva; működik a mozgósítás 4. és 5. napján. Elnök: Leidenfrost László; becslők: Foglár Lajos, Reidtner Adolf és Udvary Jakab; állatorvos: Thuróczy Lőrincz. A 38-ik (polgári), 65. (katonai) számú bizottságnál. Allítási hely: Zsarnócza, fizetési hely: Körnőzbánya; működik a mozgósítás 9. napján. Elnök: Rudnyánszky Titus; becslők: Anderle József, Kaldrovics József, Sztankay Kálmán; állatorvos: Muharos Endre.

— **Rezső trónörökös Gömörben.** Biztos forrásból merített, de az előhaladott évszak folyamán hihetetlennek látszó, ama hír, hogy Rezső trónörökös Gömörbe készül medvevadászatra, teljesedésbe ment. A trónörökös, sógorával: Koburg-Koháry Fülöp herceggel f. február 5-én érkezett a Garamra, Poprádról, a meddig az oderbergi vasúton utaznak. Inkognitó jöttek Bécsből Pohorellára, s ott tölték az éjt a hercegi kastélyban, 6-án Trezseton, 7-án más erdősejben vadásznak, 8-án vagyis vasárnap reggel négy órakor a vöröskői templomban sz. misét hallgatnak a onnan egyenesen a poprádi vasúti állomásra térnek vissza. Minden hivatalos tisztelgés ki van zárva, — csupán a tisztség intézkedik a magas vendégek fogadtatásáról. A vadászat odúiban mesterségesen eltorlaszolt, s onnan ez alkalommal kiugrasztani szándékolt medvékre fog végbemeni.

— **A Barsmegyei Casino-Egylet** saját helyiségei nagy termében Aranyos-Maróthon 1885. évi február hó 16-ik napján táncestélyt rendez. Kezdeté esti 8 órakor. Beléptidj személyenként 1 frt 50 kr.

— **A másodfokú erdei kihágási bíróság** az 1879. évi XXI. t. cz. 120. §-a értelmében 1885. évre megalakulván, rendes tagjai: Büttner Emil, Conlegner József, Dillesz Sándor és Sümegh János; póttagok: Leidenfrost László, Kosztolányi Aurél, Konkoly Sándor és gróf Migazzi Vilmos.

— **A kistapolcsányi önkéntes tüzoltóegylet** f. hó 3-án saját pénztára javára sikerült táncmulatságot rendezett az ezen alkalomra átengedett egyik uradalmi gazdasági épület tágas helyiségeiben. A mulatság igen szép tiszta jövedelemre enged következtetni. A tánczterem gyönyörű felszerelésben az uradalom egyik buzgó kertésze remekelését szemléltük. A négyeseket 38 pár táncolt. Köztük a következő hölgyek: Krisztl nővérek, Wallach nővérek, Thuránszky Berta, Pollák Regina, Hangyássy nővérek, Sümegh Helén, Kiszuesan Mariska, Gabel Hermán, Cziglány nővérek, Truszka Teréz, Vollmann Mili, Stark Károlyné kedves nevelőnőjével Zsófiával, Sümegh Jánosné, Mittelmann Jánosné, Gergelyi Rozsóné, Zseidlík Károlyné, Szluszics Adolfné, Pollák Bertalonné, Rakovszky Istvánné, Homonovszky Józsefné, Pollák Albinné, Simreich Jánosné, Závodszy Istvánné, a kneziczi Haas-féle szövetségár igazgatójának kedves neje stb. A társaság derült hangulatban a késő órákig maradt együtt.

— **A közigazgatási bizottság** 1876. évi VI. t. cz. 53. §-a alapján megalakult fegyelmi választmányának rendes tagjaivá lettek:

Conlegner József és Dillesz Sándor; póttag: Sümegh János; az állami közegekből rendes tagok: Belesák Károly, Germanecz Károly; póttag Kondé János — közigazgatási bizottsági tagok.

— **Bars-Sz.-Kereszten** f. hó 1-én tartott táncestély igen fényesen sikerült. Részt vettek a mulatságban Hont-, Zólyom- és Nyitra megyék közeles előkelőségei. A négyeseket mintegy 40 pár táncolta. A kótíliant bántulatos ügyességgel Szlivka Géza rendezte, kinek ugy e bál sikerében, mint egyéb társas szórakozás megszerzése körül valóban érdemei vannak. — Mint értesülünk legközelebb tombolával egybekötött táncestélyt készülni rendezni az ottani fiatalok, melynek jövedelme az Olvasó-egylet könyvtárának gyarapítására lesz szentelve; e mozgalom élén dr. Vallaszky L. és Csányi B. A. állnak.

— **Kaszinóestély.** Csütörtökön f. hó 5-én ismét egy kedélyes estét töltöttünk együtt a lévai kaszinó termében. — Ez alkalommal Holló Sándor, lapunk szerkesztője tartott felolvasást a „Párba jő a fejtegetve annak keletkezését kapcsolatban a lovagiasság fogalmával, az olaszoknál vert először gyökereit „a lovagias légtétel“ fogalma, immé csakhamar átláthatott Franciaországba, honnét rövid idő alatt egész Európát elárasztotta ferde kinövésével. Vitatta a párba jő eszméjét: jogi, méltányossági, s humanisztikus szempontból — s elítéli a párvialdalt, mint a társadalmi nézetek indokolhatlan, ferde kinövését, melynek alapján a sértett elégtételt nem kap, s végül kiemeli, hogy a lovagias bátorság — a társadalom kényszerítő pressziója folytán — paródiává lett. — Utánna Pazar Etelka kisasszony szavalta el br. Eötvös „A vár és a kunyhó“ című költeményét kitünő sikerrel, az érzelem s felfogás kellő érvényesülése mellett. — Végül a dalárda egy gyönyörű népdal csoporttal fejezte az estélyt; mindmégannyi a közönségnek lelkes tetszés-nyilvánítása között.

— **Cseri Sándor,** nagy-sallói polgár a napokban szülőjéből hazafele tartva, véletlenül az utemeltti árokba bele esett s itt lelta halálát. A boldogult szerencsétlen esete iránt az egész város közönsége részvételt van; özvegye s három gyermeke siratja benne támaszát.

— **A lévai korcsolyázók** társaságának tombolával egybekötött 12-iki táncestélyre nagyon folynak az előkészületek. — Mint értesülünk — a rendezőség nemcsak a vidék tánc-közönségét bírta meghódítani a részvételre, de hír szerént Selmechről, sőt a fővárosból is várnak egyeseket. A farsangban ez az egyetlen mulatság s így semmi kétség, hogy igen népes lesz, annál is inkább, mivel tombola-estély jellegénél fogva a fényezés ki van zárva. — A tombola nyeresemény-tárgyak Pazar Károly elnöknel gyűjtetnek össze, s mint a már beérkezettek megtekintéséből személyesen meggyőződünk, — igen helyesen, a tárgyak a lehető legesekélyebb értékre szorítkoznak.

— **Hogy adóztak régen.** Poroszországban már I. Frigyes idejében is ugyancsak működött az adópers, mint ezt az alábbi följegyzésekből is láthatjuk. — A parókáért 1/2—3 tallér adót, a ruhán hordozott arany- és ezüstneműt 1 tallér adót kellett fizetni. Ki kocsin járt 3 tallért fizetett adó fejében. Két tallér volt az engedély díja, hogy kávét, teát s csokoládét ihassék valaki. Külön adó volt a harisnyára eszmára, kalapra stb. A fejadó alól senki

sem volt kivéve s a király 4000, a királyné 1000 tallér fejadót fizetett. Minden katonára egy havi fizetését volt kénytelen adóba adni. Még vénleány adó is volt. A leányok ugyanis 20—25 év között, ha feikötő alá nem juthattak, évenként egy tallér adót fizettek — Ez ugyan igazságtalan adó volt. Hisz a szegény leányok nem önszántukból szoktak párta alatt maradni. Napjainkban nem ártana az agglegény adót behozni!

— **A lévai önkéntes tüzoltó-egylet** 1885. évi február hó 14-én az „Oroszlán“ vendéglő termében zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj: személyenként 80 kr. Működő tagok a belépti díj felét fizetik. Kezdeté esti 7 órakor. A tiszta jövedelem egy mászódház építésére fordítatik.

— **Rövid hírek. Időjárás:** A jövőhözre többnyire enyhe, boros időt várhatni, esapadékkal. — **Költségvetésünk** 1885. évre végleg megállapítván, konstatalható, hogy a kiadás: 337.940,264 frt; bevétel: 326.056,50 frt; deficit: 11.883,763 frt.

— **Az osztrák pénzügyminiszterium** Neuwirth képviselő ajánlatára azon kérdéssel foglalkozik, hogy Magyarországgal egyetértve a forintnál kisebb pénzegységet állapítson meg. — **Az osztr. magy. bank** a két állam kormányzatot ez ideig osztralékból (a 7%-on felüli jövedelme fejében) 45,015 frt 80 1/2 kr. jutalékban részelteti; ez összeg a közös adósság törlesztésére fordítatik.

— **Budapest háztartása.** Az 1883-iki leltár alapján 64.437,621 frt vagyon van a fővárosnak, terhe pedig 16.952,583 frt. — **Turóc-Szt.-Mártonban** „Tátra“ ezímen egy 800,000 alaptőkével rendelkező bank alakult; melynek élén Krupecz Rezső áll. Eddig az alaptőkéből tényleg befizetett 320,000 frt. — **30 ovoda egy járásban.** Pozsonymegye nagy-szombati járás szolgabirója a kerületének 30 helyiségében jótékony földbirtokosoknál ovodai helyiségeket eszközöt ki, sőt itt-ott egyéb dotációt is megígérték; e községekben a felszerelést s a fenntartási költséget pedig a megye közmívelődési egyesülete vállalta el. — **Postaigazgatóságunk** körében a múlt év folyamán 23 lap 1.231,125 példányra jelent meg.

— **Szép pénz** az, mit az osztr. magy. bank a lefolyt évben forgatott, összes pénzülete 1.470,421,259 frt, tehát több az előző évinél 77.951,931 frttal. — **Modern Salon** név alatt klubot alakítottak egyes budapesti előkelő hölgyek, hogy a családot visszahódítsák a nők számára, s hogy a nők családi és társadalmi jogait biztosítsák. —

APRÓSÁGOK.

— Rovatvezető: Zuhany. —

Elmondok Szerkesztő bácsinak, hogy milyen szorossal érte azt a négy lit, kik a temetésben, minni ministransok azt a szép gyertyákat kapták. — A temetés után a két harangozó körül fogta a négy gyertyát s a jó ügy nevében követelték tőlük a gyertyákat; kettő közülök: Bamba Jóska, meg Mamlasz Miska mindaját odadták, de bezeg Kerny Laci és Tokody Muki nem adták meg magukat, vesd el magad, nekikimadtak; a „gyertya-agarak“ utánuk a kis Kerny Laci a temető árkába „hallalít“ adott s a gyertyáját elhajták. — De Tokody megugrott s a gyertyát a harangozóknak, és a sirásúktól végtelen bosszantására megörzi, hogy ennek világa mellett elregélhesse e „nap“ emlékeztét. — Dr. K.

Ugyan hányadik pohár már a löréből kérdi Friczi söröző kollégájától? Csak hatodik; gyere már höpíntsz fel te is egyet. — Dehogy iszom söröt hiszen fogadni nemek, hogy te nekem még ma pezsgőt is fizetsz. — Ugyan, ugy-e?; s miből gyantid ezt? — Mert olyan nagyon buta a kinézésed.

De utváriant vagy Kálmánkám! — Ugyan miért? — Mert egy sétálsz a Linike anyjával s rá se hederítség a leányára! — Hja barátom kedvében

képek szemléletében s talán egy szót sem hallott a halk hangon elmondott lelkes beszédből.

— Érzem oh Mariska! folytatta Aron úr, — hogy kegyed az, sejtelmes álmaim anyi alakban mutatták nekem. Érzem, hogy kegyed az, kit a gondviselés az én éltém nemtőjéül kiszemelt.

— Ah! Vajon szabad-e hinnem e szép szavaknak? kérdi sóhajta a szép naiva.

— Oh Mariska! Éles törként hat szívedben e kételkedés...! Esküszöm, hogy szeretem; költői lelkem összslángjával szeretem...

— Mily boldogság ezt hallanom!

— Ugy-e, kegyed is érzi kebelében a szerelem lángját keletkezni én szép tündérem?

— Kit ne gyúlasztana lángra az ön szép lelkének heve!

— Ah, Mariska!

— Ah, Aron!

Denique Aron barátom boldog volt. Látott s győzött, mint Julius Caesar. Egész éjjel tündérországban járt álmaiban, ahol ő volt a tündérkirály s Mariska a tündérkirályné.

Másnap 11 órakor a „Zöld koszorú“ vendéglő felé sietett, hogy ígéréthez hűen fölkeresse szíve Mariskáját. — Azonban, mintha a világ omlott volna össze körülötte, mikor a vendéglős azzal a hírrel fogadta, hogy a theatristák még az éjjel kocsira pakoltak s elutaztak, kijelentvén, hogy

akarok járni. — Kinek a leányka? — Nem, anyjának. — Ugyan miért? — Mert meg akarom kérni... Kit, az anyját? — Mem — a lányát.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Léva, 1885. febr. 4.

Tekintetes Szerkesztő ur!

E percében értesülök arról, hogy egy inas-bál megtartása engedélyeztetett, minő Léva hosszú évek során úzusban van.

Sietek felszólalni ezen demoralizáció ellen, minthogy másként ettől betegeskedésem miatt visszatartva vagyok.

Sajnos, hogy rég óhajtott ipariskolánk, oly nélkülözhető intézménynek tekintetik, hogy ennek felállítását évről-évre halasztgatjuk; e hanyagságot úgy az érdeklődőket, mint a kormányt csak megróvhatom, (?) de hogy ezen dorbélyozásokat (melyek bővebb vázolásától a nagy közönséget megkímélni óhajtom) tovább is behúnyt szemmel nézzem, ezt józan észszel nem tehetem.

Ha már iparosostályunk nagy része a Bachus-napok ünnepléséről oly eklatán bizonyítékot nyújtottak s nyújtanak még ma is, melytől elszokni oly nehezen esik nekik, nem engedhetem, hogy 12—14 éves fiúk 10—12 éves leánykák két nap és két éjt korcsmában töltsenek, — s kérem az illető hatóságot, ezen generáció sarjadéka nevében, tiltsa be egyszersmindenkorra ezen erkölesöt rontó tivornyázást.

Elég jut neki osztályrészüln felmőtük korában.

Tisztelettel

Janson Adolf

II-od fokú iparhatósági tag.

Az új zsidó vallásfelekezet.

Varsóban az új zsidó vallásfelekezet, Uj Izrael, a legnagyobb támogatásban részesül az orosz kormány részéről. — Kielec kormányzósági városban az új szekta fiókat állított föl hívek szerzése végett.

Az új vallásfelekezet hitelvei a következő pontokban vannak összefoglalva.

1. Oroszországban lakó zsidó testvéreink jelenlegi anyagi és erkölcsi helyzete igen szomorú és teljesen demoralizáltatott.

2. Továbbra is tetlenül maradni, napjainkban annyit jelentene, hogy az orosz zsidók teljes kiirtását mi is helyeseljük.

3. Ha sorsunkon javítani akarunk, a segélyt nem szabad Krözusainktól, rabbinusainktól és íróinktól várni, mert azok pénzüket és tudományukat a saját érdekeikre és nem Izrael sorsának javítására használják fel.

4. Az oltalmat nem abban kell keresnünk, hogy elhagyjuk hazánkat, Oroszországot, sem abban, hogy kivándorolunk, vagy abban, hogy egybe olvadunk Oroszország nem-zsidó népeivel.

5. Segélyt támogatást itt Oroszországban kell keresnünk, saját erőnkől kell azt meritenünk, uralkodónk, a mindenható protektor védelme alatt.

6. A zsidók helyzete csak abban az esetben fog megjavulni, ha előbb megjavul és magasabb színvonalra emeltetik erkölcsi és szellemi állapotuk.

7. Az erkölcsi javulást mélyreható belső újítás, szellemi feltámadás idézheti elő.

8. Hogy a zsidóság kebelében ily belső újítás történhessen, hogy az igazságot megszeressék, a rosszat gyűlölni tanuljanak, szükségünk van vezetőre, egy hű és tapasztalt férfira.

ez elhagyott fészekbe többé, melynek lakosai között a legkülömb ember egy képzelődő bolond...!

Támolyogva indult hazafelé Aron barátunk. Rá volt szedve, rútol meg volt esalva.

— Hah te sárfészek, melyet földgolyó-bisnak nevezni — így zúgolódott magában — nem sülyedsz el az embereknek nevezett gonosz férgek terhe alatt?! Jövel, te szárnyas üstökös, jövel te világromboló orkán s taszítsd e nyomorult sárfészket a megsemmisülés karjaiba. Jövel, jövel, hadd harsogjam túl üvöltésedet, hogy mily romlott e világ...!

Pár hétig úgy érezte magát, mintha fejjel buknék egy feneketlen mélységbe. Hanem aztán kezdett észébe jutni, hogy ime most megsapta lelke húrjait a keserű esalódás sujtó karja, most van módjában elbűvölő accordokban zengeni el mind azt a fájdalmat, amely eddig mint egy vad chaos harsogott kebelében.

E gondolat lassanként megvigasztalta, s amint én Széles Aront ismerem, meg vagyok győződve, hogy azokkal az elbűvölő accordokkal hova előbb rettenetes ostrom alá veendi a szépirodalmi lapok szerkesztőit.

Hol van a barátság.

Nézel, a hogy száll s jár a galamb a tiszta tetőkön És szurtos toronyon nem kap a röpke utlár. — Nem megy üres eszű és hely után a hangya-sereg; nem Semmi barátot sem várjon a tönkrejutott.

Latínból Ovid után.

rózsás pirban úszó arcot, bizonyára épen úgy el lettek volna bájolva, mint Széles Áron barátom. Mert Széles Áron el volt bájolva, el volt ragadtatva. Amint megpillantotta, már háborogni kezdett kebelében az a kitérésre mindig kész vulkán: a költői lélek.

Rendkívül örvendett egyelőre, hogy szerény hajlékában üdvözölhette kedves vendégeit, esinos szalonjába vezette őket s addig is, míg a vacsorázás prózai ideje elérkezett volna, nagy tüzzel szavaltta el most rögtönzött versét „Mikor a bimbóból virág lesz.“ T. i. hogy az ő szíve a rózsabimbó s Mariska „szép kék szeme a napsugár“ melynek hevétől az a rózsabimbó felnyitja szirmait édes szerelemre, tartós boldogságra.

Szép vers volt ez kérem nagyon — s Aron úr lelkes tapsokat aratott érte. Mariska szende pirulása meg, ha nem csalódom, a legboldogítóbb elismerés volt, mely őt ez életben költői működéséért érte.

Végre a vacsorához ültek s képzeljék el kérem azt a meglepetést: az egyetlen pohárköszöntőt a prima naiva mondta el a vacsora végén. Természetesen a háziurra emelte habzó poharát. S gyönyörűség volt hallgatni, mikor meteorhoz hasonlította őt, melynek röpke fénye anda vágyakat kelt az emberek lelkében. — A „röpke fény“, meg az „anda vágyak“ kifejezés annyira elragadták Aron barátomat, hogy egy költői szónoklat kíséretében 25 zártszékjegyre abonálta magát; s hogy a hatás annál nagyobb legyen: egy ropogó százas alakjában tús-

tént le is fizette a meghatott Lánczi kezébe a bérletet, azon kijelentéssel, hogy neki csak egy jegyre van szüksége, a többit minden este eladhatják.

Oh kérem, a retorikai fogásokat szörnyen értette Aron úr s a hatásra előre késsen volt. Hanem olyanra, mint amilyent elért, csakugyan nem mert számítani. — Farkas Mariska, a prima naiva, felemelte hozzá könyvfátyolozott szeméit, remegő kis kezét oda nyújtotta s meghatott hangon rebegte: — ön igazán nemes lélek, édes Széles!

No már most önökhöz fordulok tisztelt uraim! Tegyétek kezüket a szívükre s mondják meg őszintén: van-e köszívű férfi, kit a női könyvek egészen a porbaomlásig meg ne lágyítanak? Bizonyára nincs. Vagy, ha van is, Széles Áron nem azok közül való.

— A kegyed isteni lénye van hivatva engem igazán nemessé, igazán nagygyá varázsolni tisztelt kisasszony! felelt tüzzel az ifjú. — Mert mi vagyok én? kérdem. Mi vagyok én? kérdem másodsor. És mi vagyok én? ha szabad harmadsor is kérdem. Faragatlan márvány vagyok, mely a művész alkotó kezére vár, locomotiv vagyok, melyet elemészt az epekedés, hogy kebelében lángra gyujtsák a szemet. És szerény csillag vagyok, mely csak úgy ragyog, ha a tündöklő nap megvilágítja. Kegyed az a várva-várt művész, az a fűtő és az a nap, mely lényem átalakítja...

Lánczi director már ekkor feleségével együtt szörnyen el volt merülve a családi

9. Hy vezért Jákob utódai között kell keresnünk, és azt kiválasztanunk, a ki szerette Izráelt, ki életét Isten szent nevéért, a thoráért és a profétákért feláldozta; aki nek tisztá, mocsoktalan lelke és népe iránti mély szeretete ismerős a föld összes népei és Izráel fiai előtt is, a ki abban az időben élt, midőn a zsidók már szét voltak szórva a föld kerekességén, a ki megtörte azon zsidó testvéreinek gögjét, akik Ábrahám, Izsák és Jákobtól származtatták le magukat, akik büszkéek voltak a Sinai hegyen nyert bölcseségükre; megtörte azokat, kik elhagyták az életet adó Istent és új istenséghez, a pénzhez és erőszakoskodáshoz fordultak.

10. Azt a férfit, a ki mindezt egyesítette magában, miután gondosan átkutattuk népiünk történetének összes könyveit, csak nazaréthi Jézusban találtuk fel, a ki Jeruzsálemben, a legutolsó templom szétrombolása előtt, keresztre feszítettet.

11. Izráel bölcsői, kortársai nem fogták fel Jézus új tanát és annak üdvözítő

voltát; nem látták be, hogy Jézus a vallás ama tetteit, melyek az értelemre és szívre vonatkoznak, előtérbe helyezi azok felett, melyek kicsinyes külsőségekre vonatkoznak, és ép ebben áll tanának hatalma. Mi zsidók, kik az 5644. évben élünk, mondhatjuk leginkább azt, hogy csak Jézus és csak ő egyedül akarta testvéreinek az igazi boldogságot és békét megszerezni.

12. Ezért kötelez bennünket a zsidó testvéreink iránti szeretet, hogy Jézus nevét tiszteljük, tanait, az igazság és szeretet szavait, melyeket az evangelisták leírtak és magyaráztak, mélyen véssük szívünkbe, gyermekeinket az iskolákban tanítsuk meg e szavakra, mindenütt gondoljunk azokra, bárhol legyünk is. Az evangéliumokat és más szent könyveket, mint különös áldást tartjuk házunkban.

13. Rendíthetetlen hitünk, hogy Jézus szavai, az igazság, szeretet és könyörület szavai, melyek legelőször is zsidó testvéreinkhez intézettek, mély gyökeret vernek szívünkben és üdvöt hoznak számunkra;

átváltoztatják majd szívünket, megszeretjük mindazt, a mi igaz és jó, és megnyerjük a népek és azok kormányainak szívét; békében fogunk élni a többi népek között, kik a Jézus szellemében európai törvények szerint élnek. Jézus életét áldozta, hogy boldogítsa és gyökerestül semmisítsen meg minden bajt a földön.

Ez a tizenhárom pont foglalja magában az új vallásfelekezet hitelveit. Az új tanak megalapítója és a hívek jelenlegi vezetője, Rabinovics József kisenevi ügyvéd, még 1880-ban dolgozott ki egy javaslatot a rabbi-intézmény újjászervezésére vonatkozólag. — 1882-ben kiment Palesztinába és oman visszatérve, ez volt jelszava: „A szent föld kulesa Jézus kezében van.”

Dél-Oroszországban már több mint 200 zsidó család tartozik az új hitfelekezethez, mely már megünnepelte a karácsonyt, mint Jézus születésének ünnepét.

(Említettük a hirt, hogy az Új Izráel alapítója, Rabinovics József zsidó ügyvéd, meggyilkoltatt.)

Lévai piaci-árak.

Rovatvezető: Kónya József, városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 7 frt — kr—7 frt 30 kr. Kétszeres 6 frt — kr—6 frt 50 kr. Rozs: 6 frt 30 kr—6 frt 70 kr. Árpa: 7 frt — kr—7 frt 80 kr. Zab: 6 frt 75 kr—7 frt — kr. Kukorica: 5 frt 80 kr—6 frt 10 kr. Bab: 8 frt — kr—8 frt 60 kr. Lenese: 8 frt 60 kr—10 frt — kr. Köles: 5 frt — kr. 5 frt 20 kr.

Szerkesztői üzenetek.

— M. J. urnak. Megkaptuk a küldeményt. Fogadjon szíves üdvözlőnk és köszönetünket!

— Dr. F. Gy. urnak. Megjött. Valóban érdekes tanulmány. — Sort koritunk reá. Szíves üdvözlő!

— V. S. urnak. Csak türelmet kérünk. Amint lehet s terünk engedni adni fogjuk.

7. szám.

H I R D E T É S E K.

Február 8. 1885.

1884 sz.

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közli, hogy özv. Zsóka Györgyné szül. Gyuris Ilona magyar lakos végrehajtónak Solymosi András horhi lakos végrehajtást szoruló elleni 54 frt 75 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben Solymosi Andrásnak az óbarsi 82. sz. tjkben A I. 2 sorsz. alatti fekvőségbeni 1/4 rész illetményére, ugyanezen ívből a 449. ívben Sebő Péter tulajdonul de végrehajtási zálogjoggal terhelt A I I. sorszám alá írt fekvőség 1/4 részére 359 frt 50 kr. o. é. továbbá Solymosi Andrásnak az óbarsi 405. ívben A I I. sorsz. alatti fekvőségbeni osztatlan 1/4 rész illetményére az árverést 193 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi márczius hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor Ó-Bars községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsúrának 10 %-át vagyis az óbarsi 82. ívben A I 2. sorsz. és az óbarsi 449 ívben A I I. sorszám alatti fekvőségek osztatlan 1/4 részére együttesen 35 frt 95 kr. o. é. — és az óbarsi 406. ívben az A I I. sorsz. alatti ingatlanban osztatlan 1/4 rész jutalékára néve pedig 19 frt 35 kr. o. é. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Léván, 1884. évi november hó 26 napján.

A lévai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

GYENES JÓZSEF,
kir. bírós.

49

A Pain-Expeller! Tizenöt év alatt ezen rég bevált háziszerrrel esúz. köszvény, stbnél elért szerencsés gyogyeredmények kezesskednek arról, hogy egy beteg sem fogja megbánni, ha eme figyelmeztetés által egy kísérlet tételére biratott. A legtöbb családnál már készletben tartatik a valódi horgony-Pain-Expeller. Ára ezen szigoruan szolid eredeti készítménynek igen mérsékelt, ugyanis palackonként 40 és 70 kr. nagyság szerint s a legtöbb gyógyszerárban készletben van. Hamisítvány kikerülése végett, tessék a gyárjegyre „horgony”-ra figyelni. **Richter F. Ad. és társa Bécs.** — Főraktár Prágában az „arany oroszlan” gyógyszerárban, Niklasplatz 7. 50.

Léván, a Malom-utczában levő

HONVÉD-VENDÉGLŐ

f. évi Sz.-György naptól számítandó 3 évre bérbe adatik.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a vár átellenében levő 17-ik számú házban. 51

TOMBOLA-TÁRGYAK

Bel- és Külföldről

megrendelve és választékosan raktározva

alulírott cégnél

még néhány napig

mérsékelt áron számítva kaphatók.

KÖNYVNYOMDÁNK

a legmodernebb betűkkel, valamint a legzeleszerűbb gyorsajtókkal van felszerelve, mi által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy

mindenféle nyomtatványokat

gyorsan, izlésesen és jutányos áron készíthetünk.

A Felvidék legnagyobb **nyomtatvány-raktára** mindenféle **jegyzői, bírói, ügyvédi és községi nyomtatványok** finom papíron nyomtatva, általános árjegyzék szerint számítva.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Tíz-forinton fölül megrendeléseket **bérmentve** küldünk.

Kiváló tisztelettel

Nyitrai és Társa.
Léván.

52.

Fentirottak **könyvkereskedésébe és könyvnyomdájába** — fiuk, kik legalább az elemi osztályokat meglehetősen sikerrel végezték és jó házból valók, előnyös föltételek mellett vagy

könyvkereskedő- vagy könyvnyomdász-

tanoncokul

fölvételnek.

Kiadó lakás.

Léván, a Sörház-utczában levő 176. számú

lakház kiadó.

Bővebb értesítést ad Léván

53

Domján Lőrincz.

Eladó lakház.

Léván, **Farkas Lajos és Lukács** Ilona Zöldkertutczában fekvő lakházukat, hozzátartozó, átellenben fekvő kertjükkel együtt eladni óhajtják.

Az eladás közvetítésével alulírott megbizatván, a venni szándékozókknak felvilágosítással szolgállok.

Léván, 1885. január 29.

Levatic Gusztáv

ügyvéd.

54 3—2

Ajánlkozás.

Egy, több évi gazdaszatkörül gyakorlatról jó bizonyítvánnyal rendelkező, a magyar-, német- és tót nyelvet beszélő fiatal, nős ember ajánlkozik valamely kisebb gazdaság önálló vezetésére, vagy nagyobb gazdaságok mellé gazdatisztul.

Kivánatra készpénzben, vagy értékpapírban biztosítékot nyújt.

Bővebb értesítést ad

Léván

a Bars kiadóhivatala.

55 3—2